

γραφικοῦ ἀλφαβήτου. Θέλει δὲ νὰ παράγῃ κατ' ἔτος καλὸν τι τοῦλάχιστον ὡς τὸν φωνογράφον.

Εἶνε ἤδη τρίτη ὥρα μετὰ τὸ μεσονύκτιον. Μέχρι δὲ τῆς ὥρας ταύτης οὐδὲ τὸ ἀκαματότατον πνεῦμα δύναται νὰ ἀνθέξῃ. Ἡ ἐπὶ τοῦ παραθύρου φέγγουσα λυχνία ἔπαισε κατασιχύνουσα τὴν σκοτίαν τῆς πέριξ πεδιάδος. Τὸ περιγράμμα τοῦ μακροῦ οἰκοδομήματος διακρίνετο ἤδη καὶ ἀπεχωρίζετο ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ μεθ' οὗ πρότερον συνεχέετο. Ὁ ἀὴρ εἶνε ψυχρὸς καὶ τὰ ὑψηλὰ χόρτα καλύπτονται ὑπὸ τῆς δρόσου. Ὁ ἐφευρετὴς σχηματίζων τὴν χειρὰ του ὡς τηλεσκόπιον παρατηρεῖ τοὺς ὠχρῶντας ἀστέρας καὶ αἰσθανόμενος τοὺς πόδας του βαρεῖς καὶ δυσκινήτους πορεύεται εἰς τὴν οἰκίαν του προσκόπτων καθ' ὁδόν. Φ.

[Revue Britannique.]

II ΧΟΛΕΡΑ EN ΑΘΗΝΑΙΣ EN ΕΤΕΙ 1854

Ἡ χολέρα ἐνέσκηπεν εἰς Πειραιᾶ, ἀπαρालάκτως ὅπως καὶ ἐπὶ Περικλέους ὁ λοιμὸς, καὶ πρῶτον ἤφατο τῶν ξένων στρατιωτῶν καὶ τιῶν ἄλλων, ὕστερον δὲ ἀνέβη καὶ εἰς Ἀθήνας. Βεβαίως, ἂν οἱ ξένοι συνεχώρουν τὴν ὑγειονομικὴν κάθαρσιν, θ' ἀπεκρούετο τὸ νόσημα· διότι καὶ πρότερον, δις ἢ τρίς μετακομισθὲν εἰς τινὰς λιμένας τῆς Ἑλλάδος, ἀπεσοδῆθη διὰ τοῦ τρόπου τούτου. Σήμερον ὅμως ἐνέσκηπεν ἀκωλύτως μέγα καὶ φοβερὴν καὶ ἀνεπτύχθη ἐν Ἀθήναις, ἂν καὶ οἱ πλείους τῶν κατοίκων φθάντες διεξῆλθον τῆς πόλεως καὶ πολλὰ κατεβλήθη φροντίς ὑπὲρ προλήψεως τοῦ κακοῦ. Ἐμάστισε δὲ τὰς Ἀθήνας περὶ τοὺς πέντε μῆνας, ἐξ ὧν ὁ Νοέμβριος ὑπῆρξεν ὁ πάντων ὀλεθριώτατος, ὡς ἀποθανόντων ἐντὸς αὐτοῦ ὀκτακοσίων τοῦλάχιστον, καὶ ἀπέστειλεν εἰς Ἄδδου τρεῖς γιλιάδας ἐκ τῶν τριῶν μυριάδων κατοίκων αὐτῆς.

Καὶ, κατὰ πρῶτον μὲν ἐγένετο ἐν μόνον κροῦσμα πρὸς τὴν μεσημερινὴν ἄκραν τοῦ τετάρτου τμήματος· εἶτα, εἰσβαλοῦσα ἡ νόσος βικία εἰς τὸ δεύτερον καὶ τὸ τρίτον, ὥρμησεν εἰς τὸ πρῶτον, καὶ, καταξάσα ἀμείλικτος αὐτὸ, ἐπανῆλθε ῥαγδαία εἰς τὸ τέταρτον, εἰς δὲ περιέφερεν ἀνήλεές τὸ δρέπανον, θερίσασα πρὸ πάντων τὸ πλῆθος τῶν ἐκεῖ σεσωρευμένων ἐνδεῶν προσφύγων, τῶν νεωστὶ διωχθέντων ἀπὸ τῆς Τουρκίας διὰ τὴν διακοπὴν τῶν σχέσεων.

Παρίστα δὲ οἰκτρὸν θέαμα τὰς ἡμέρας ἐκείνας ἡ πόλις τῆς Ἀθηναῶν, καθόσον, διὰ τὸ καινοφανές τῆς νόσου καὶ τὴν πρόδρομον αὐτῆς τρομαρὲν φήμην, μέγας ἀριθμὸς ἔφυγον τὴν πρωτεύουσαν, τινὲς δὲ καὶ τοὺς φιλάτους τῶν οἰκείων παλαιόντας πρὸς τὸν θάνατον ἐγκατέλιπον ἄνευ παραμυθίας, ἵνα ζητήσωσι δι' ἑαυτοὺς ζωὴν, ὡς ἂν ἡ ζωὴ ἦτο ἀθάνατος. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἄλλο δὲν ἔβλεπες εἰ μὴ ὀχήματα

καὶ ὑποζύγια μετακομίζοντα σωρούς ἀνδρῶν, γυναικῶν καὶ παιδίων εἰς τοὺς λιμένας, εἰς τοὺς ἀγρούς καὶ ἀλλαχοῦ, καὶ δὲν ἤκουες εἰ μὴ κατατύλισμα τροχῶν καὶ ἵππων ποδοβολητῶν καὶ ὑλακάς κυνῶν καὶ ὀλοφυρμούς τῶν μενόντων. Μετ' ὀλίγον δὲ, αἱ ὁδοὶ μετεβλήθησαν εἰς ἐρήμους, τὰ ἐργαστήρια ἐκλείσθησαν, ἐντὸς τῶν οἰκιῶν ἐξέψυξε πᾶσα φωνὴ καὶ ἡ πόλις ἀπὸ ἄκρου εἰς ἄκρον εἰσῆγασεν ὡς ἀπέραντον πολυάνδριον· μόνος ὁ ἦχος τῶν ἰδίων σου βηματῶν ἀνέβαινε εἰς τὰς ἀκοὰς σου καὶ ἐξήγειρε τὸν τρόμον σου. Ποῦ καὶ ποῦ ἀπῆντας ἀνθρωπὸν βραδυπατοῦντα μόνον, τὸ πρόσωπον ἔχοντα ἄπορον καὶ πελιδνὸν καὶ τὸ βλέμμα στρέφοντα βαρυαλγές πρὸς σέ, ὡς ἂν ἐζήτει παρηγορίαν καὶ βοήθειαν· πρὸς καὶ ποῦ διαβαίνων πρὸ θύρας ἀνοικτῆς ἤκουες στεναγμὸν, ὅς τις, διὰ τὴν ἀσθένειαν αὐτοῦ, οὐδὲ τὸ κατώφλιον θὰ ὑπερέβαινε ἄλλοτε, ἢ ἔβλεπες ψυχροῦραγοῦντας ἄλλους ἐπ' ἄλλων καὶ παραδιδόντας ἐν σπασαγμοῖς τὸ πνεῦμα. Ἐγὼ δὲ καὶ μητέρα κειμένην ἐν τινὶ γωνίᾳ κατωγείου εἶδον ἀγωνιζομένην νὰ κυλισθῆ πρὸς τὸ ἀπέναντι ἀσπαῖρον θυγάτριον. Τῆς ταλαιπώρου μητρὸς τὸ ἐσβεσμένον βλέμμα ἐφάνη ζωογονούμενον ὅτε μὲ εἶδεν εἰσελθόντα· ὑπεμειδιάσειωπηλὴ ὡς πρὸς προστάτην τοῦ φιλάτου καρποῦ τῶν σπλάγγων αὐτῆς καὶ τὸ μειδιάμα ἐκεῖνο ἦτο τὸ τελευταῖον. Ἀπέθανε, καὶ αὐτὸ ἐφαίνετο πλανώμενον ἔτι εἰς τὰ κατεφυγμένα χεῖλη τῆς φιλοστόργου νεκρᾶς.

Πάντα ἦσαν φρικαλέα· καὶ ἡ σιωπὴ καὶ τῶν ποδῶν σου ὁ κρότος ἀνῶρθουν τὰς τρίχας σου· ὡς καὶ τοῦ οὐρανοῦ τὸ φῶς περιεχεῖτο ὠχρὸν καὶ ἀλαμπές εἰς τὴν γῆν. Τὴν πρῶτην μόνον, ἐνόστο δὲ καὶ τὴν ἐσπέραν, προσέβαλλεν εἰς τὰς ἀκοὰς, ὡς γόος βαθύς, ὁ πένθιμος τριγμὸς τῶν φορείων, ἅ τινά, βαρέως καὶ βραδέως ἐλαυνόμενα, ὠδήγουν σωρούς ἀσθανώτων πολλὰκις δὲ καὶ γυμνῶν νεκρῶν πρὸς λάκκους, εἰς οὓς ῥίπτοντες τὰ σώματα οἱ νεκροθάπται, ὡς λίθους ἀργούς, ἀτεκάλυπτον δι' ἀσβέστου ὡς διὰ συνδόνης νεκρικῆς. Ἐνόστο δ' ἔβλεπες καὶ ῥακενδύτην γέροντα ἰερέα, ὅς τις, κρατῶν σταυρὸν καὶ μόλις κινῶν τὰ χεῖλη, ἐπορεύετο μακρὰν πρὸ τοῦ φορείου. Νόμους, ἀστυνομίαν, νοσοκομεῖα, ἰατροὺς πάντα καὶ πάντας εἶχον παραλύσει ὁ φόβος καὶ ὁ θάνατος, ὑπουργοὶ δὲ καὶ νομάρχης καὶ πολλοὶ τῶν δημοσίων λειτουργῶν, καταλιπόντες αὐτογνωμόνως τὰς θέσεις αὐτῶν, κατέφυγον εἰς ὄρη καὶ νήσους, ἀμειφθέντες μάλιστα διὰ τὴν παράβασιν τοῦ καθήκοντος διὰ παρασῆμων ὑπὸ προσωποληπτουσίας ἐξουσίας· οὐδ' ὁ θάνατος ἀφοπλίζει τὰ πάθη! Οἱ ἰερεῖς τοῦ Ὑψίστου ἀτελείφθησαν ἄνευ ποιμνίων καὶ τὰ ποιμνία ἄνευ ποιμένων. Εἰς τὴν μεγάλην ἀγορὰν, εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ Ἀγίου Παντελεήμονος, εἰς τὴν Ἐρμαιόλειον συμβολὴν, ὅπου πρὸ μικροῦ ἔθαλλεν

ἡ ζωῆ, οὐδὲ πνοὴ ἤκουετο· ὁ βόμβος μόνος τῶν μυϊῶν καὶ ἄλλων ἐντόμων ἐπληττε τὰς ἀκοὰς τοῦ μονήρους διαβάτου· καὶ μόνοι οἱ βασιλεῖς, ὡς καὶ δύο τῶν ἐταίρων τῆς ἐπὶ τῶν χολεριῶντων πολυμελοῦς ἐπιτροπῆς, διασχίζοντες καθ' ἐκάστην τὴν πόλιν, παρεμύθου καὶ ἐνεθάρρουν τοὺς δυσέλπιδας.¹

ΜΕΣΑ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΩΝ ΛΑΩΝ

Σοφός τις οἰκονομολόγος (M. Neumann-Spallart), καθηγητῆς ἐν Βιέννῃ, συνέταξε κατάλογον περιεργότατον πάντων τῶν κατὰ τὸ 1877 ἀνά πᾶσαν τὴν γῆν οἰκονομικῶν γεγονότων. Ἐκ τοῦ καταλόγου τούτου ἀποσπῶμεν τὰς ἐπομένους πληροφορίας περὶ τῆς σημερινῆς καταστάσεως τῶν πρὸς συγκοινωνίαν μέσων ἅτινα οἱ διάφοροι λαοὶ δύνανται νὰ διαθέσωσι.

α' *Σιδηρόδρομοι.* — Κατὰ τὰς τρεῖς τελευταίας δεκαετηρίδας τὸ σύμπλεγμα τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπῃ σιδηροδρόμων ἀνεβιβάσθη ἀπὸ 9,000 χιλιομέτρων εἰς 154,200, ἐξ ὧν ἐν Γερμανίᾳ μὲν 30,000, ἐν Ἀγγλίᾳ 27,500, ἐν Αὐστρίᾳ 24,800, ἐν Γαλλίᾳ 23,400, ἐν Ῥωσίᾳ 18,000, ἐν Ἑλλάδι 12 (!) κτλ.

Ἐν δὲ τῇ Ἀμερικῇ πρῶται κατεσκευάσθη αἱ ἠνωμένοι Πολιτεῖαι τῷ 1830 σιδηρόδρομον 42 χιλιομέτρων ὅστις τὴν σήμερον κῆξήθη εἰς 128,000, ἧτοι 133 κατ' ἐπιφάνειαν χιλίων τετραγωνικῶν χιλιομέτρων καὶ 28 κατὰ πᾶσαν μυριάδα κατοίκων. Αἱ δὲ λοιπαὶ πολιτεῖαι τοῦ μέρους τούτου τοῦ κόσμου δὲν ἔχουσι πλείονας τῶν 17,000, ὧν 7,000 ἔχει μόνος ὁ Καναδάς.

Ἐν Ἀσίᾳ δὲ ἡ μὲν Σινικὴ αὐτοκρατορία ἀγνοεῖ τὴν διὰ τῶν σιδηροδρόμων συγκοινωνίαν, ἐν ᾧ αἱ βρετανικαὶ Ἰνδία, περιλαμβανομένης καὶ τῆς Κεϋλάνης, περιέχουσι σύμπλεγμα 11,000 χιλιομέτρων, ἧτοι 46 κατ' ἐπιφάνειαν χιλίων τετραγωνικῶν χιλιομέτρων, καὶ 0,5 κατὰ μυριάδα κατοίκων.

Ἐν Ἀφρικῇ δὲ ὑπάρχουσι 2,800 χιλιομέτρων σιδηροδρόμοι, ὧν περὶ τὰ 1,800 ἀνήκουσιν εἰς τὴν Αἴγυπτον.

Καὶ ἐν Αὐστραλίᾳ 4,000 χιλίωμ.

Τὰ δὲ κεφάλαια πάντων τούτων τῶν σιδηροδρόμων ὑπερβαίνουσι τὰ 70 δισεκατομμύρια μάρκων, ἧτοι 87 1/2 δισεκατομμυρίων φράγκων. Ἐχουσι δὲ πάντες οἱ σιδηροδρόμοι 62,000 ἀτμομηχανῶν, 112,000 ἀμαξῶν δι' ἐπιβάτας καὶ 1,500,000 φορτηγῶν. Μεταφέρουσι δὲ κατ' ἔτος 1,500,000,000 ἐπιβατῶν καὶ 16,000,000,000 στατῆρας ἐμπορευμάτων.

β' *Ναυτικόν.* — Τὸ ἐν Εὐρώπῃ ἐμπορικὸν ναυτικὸν ἔχει 7,400 ἀτμόπλοια χωρητικότητος 3 ἑκατομμυρίων τόνων. Τούτων δὲ ἀνήκουσιν εἰς τὴν Ἀγγλίαν 5,200 ἀτμόπλοια 2 ἑκατομμ. τόνων.

Αἱ ἠνωμένοι Πολιτεῖαι ἔχουσι 4,200 ἀτμό-

πλοια καὶ 17,800 ἱστιοφόρα· ταῦτα πάντα χωρητικότητος 3 ἑκατομμ. καὶ 5 τόνων.

γ' *Τηλεγράφοι.* — Ἀρχομένου τοῦ 1877 ἡ Εὐρώπη εἶχε 351,000 χιλίωμ. τηλεγραφικῶν γραμμῶν, ὧν 65,000 ἡ Ῥωσία, 54,000 ἡ Γαλλία, 49,000 ἡ Γερμανία, 40,000 ἡ Ἀγγλία κτλ. Διὰ τῶν τηλεγραφικῶν τούτων γραμμῶν τῷ 1876 διεβιβάσθησαν 82,000,000 τηλεγραφημάτων.

Ἡ τηλεγραφικὴ ἔνωσις τῆς Εὐρώπης καὶ τῶν ἄλλων μερῶν τῆς γῆς ἐξετελεῖτο, πλὴν τῶν τριῶν ἐν Ἀσίᾳ μεγάλων ἑναερίων γραμμῶν, διὰ 560 καλωδίων ὑποθαλασσιῶν μήκους 65,000 ναυτικῶν μιλίων.

Ἐν Ἀμερικῇ ὑπάρχουσι 183,000 χιλίωμ. τηλεγραφικῶν γραμμῶν, δι' ὧν διεβιβάσθησαν 23,000,000 τηλεγραφημάτων.

Ἡ Ἀσία καὶ ἡ Αὐστραλία ἔχουσι ἑκατέρα 38,000—39,000 χιλίωμ. τηλεγραφ. γραμμῶν, δι' ὧν διεβιβάσθησαν 2,500,000 τηλεγραφημάτων.

Ἡ Ἀφρικὴ ἔχει μόνον 13,000 χιλίωμ. Πάσας σχεδὸν ἐν Αἰγύπτῳ, Ἀλγερίᾳ καὶ Τύνιδι, δι' ὧν διεβιβάσθησαν 1,200,000 τηλεγρ.

δ' *Ταχυδρομεῖα.* — Τὸ ταχυδρομεῖον σήμερον εἰσδύει μέχρι τῶν ἀπωτάτων ὀρίων τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου, περιλαμβάνον τὴν γῆν ὅλην ἀπὸ Χαμμερφέστης μέχρι Νέας Ζηλαντίας.

Ἐν Εὐρώπῃ ἀντεπιστέλλονται 3,000,000,000 ἐπιστολῶν καὶ δελταρίων, ἧτοι ἐν μὲν τῇ Ἀγγλίᾳ πλέον τοῦ 1,000,000,000, ἐν Γερμανίᾳ 700 ἑκατομμ., ἐν Γαλλίᾳ 336, ἐν Αὐστρίᾳ 300, ἐν Ἰταλίᾳ 120 ἑκατομμ. κτλ.

Κατὰ μέσον δὲ ὄρον ἐτησίως 33 ἐπιστολαὶ κατ' ἄνθρωπον ἐν Ἀγγλίᾳ, 24 ἐν Ἑλβετίᾳ, 15 ἐν Γερμανίᾳ, καὶ 10 ἐν Γαλλίᾳ καὶ Αὐστρίᾳ.

Ἐν Ἀμερικῇ ἀντεπιστέλλονται 700 ἑκατομμ., ἐν Ἀσίᾳ 150, ἐν Αὐστραλίᾳ 50 καὶ ἐν Ἀφρικῇ 25 ἑκατομμ. ἐπιστολῶν.

**

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ

Ὡς τινες παρ' ἡμῖν νομίζουσι τὴν Τρίτην ὡς ἡμέραν ἀποφράδα καὶ κατ' αὐτὴν οὐδὲν ἐπιχειροῦσιν οὔτε ὁδοιπορίαν, οὔτε ἀγοράν, οὔτε πώλησιν, οὔτε ἄλλο τι οἷον δῆποτε, οὔτω παρὰ τισι τῶν Εὐρωπαίων ἡ Παρασκευὴ νομίζεται ἀποφράς, διότι, ὡς λέγουσι, τὴν ἡμέραν ταύτην ἀπέθανεν ὁ θεᾶνθρωπος Ἰησοῦς. Ἄλλ' ἐὰν ὑποθέσωμεν ὅτι αὐτὴ ἡ ἐκείνη ἡ ἡμέρα τῆς ἑβδομάδος δύναται νὰ ἐπιδρᾷ ἐπὶ τὸν ἡμέτερον βίον, ἴσα ἴσα ἔπρεπεν ἡ Παρασκευὴ νὰ θεωρῆται ὡς αἰσιωπάτη, διότι, καθ' ἃ διδασκόμεθα παρὰ τῆς Ἐκκλησίας, ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ ἡμῶν καὶ τούτου ἕνεκεν ἡ Παρασκευὴ εἶνε ἡ ἡμέρα καθ' ἣν ἐπετελέσθη ἡ σωτηρία τῶν ἀνθρώπων. Ἄλλ' ἡ πρόληψις αὕτη δὲν εἶνε σημερινή, διότι ἤδη ἐπὶ Λουδοβίκου τοῦ ΙΑ' ἐγένετο ἀπόπειρα πρὸς καταπολέμησιν αὐτῆς, ὡς δεικνύει ἡ ἐ-

1. Ἰστορ. Ἀναμνησεις Ν. Δραγουρη.